

*Prof. dr Petar Stanojević¹,
Doc. dr Zoran Pavlović² i
Snežana Prelević³*

UDK: 341.645.2
BIBLID: 0352-3713(2009)26, 5–14

MEĐUNARODNI KRIVIČNI SUD – MLAD ORGAN, ALI ZNAČAJAN SEGMENT MEĐUNARODNOG PRAVOSUĐA

REZIME: Ideja o osnivanju međunarodnog krivičnog suda kao sredstva rešavanja međunarodnih sporova potiče iz XIX veka. „Lajpciški procesi“ vođeni tokom 1919. godine protiv bivših pripadnika nemačke vojske i mornarice pokazali su da se od nacionalnih sudova ne može očekivati dovoljna nepristrasnost u pogledu suđenja za ratne zločine. U Nirnbergu je kroz težnju da se pojedinačni postupci ne pretvore u suđenja celom nemačkom narodu promovisano načelo individualne krivične odgovornosti. Međunarodni krivični tribunali za bivšu Jugoslaviju i Ruandu nastali su odlukama Saveta bezbednosti iz 1993. i 1994. godine. Postojanje pravnog osnova i ovlašćenja Saveta bezbednosti da obrazuje ad hoc tribunale predmet je brojnih rasprava. Na diplomatskoj konferenciji održanoj u Rimu pod pokroviteljstvom Ujedinjenih nacija usvojen je Statut stalnog Međunarodnog krivičnog suda. Svečano otvaranje je usledilo 11. marta 2003. godine polaganjem zakletve od strane sudija. Činjenica da stalni Međunarodni krivični sud predstavlja mlad organ ukazuje koliko je teškoća bilo u izgradnji jedne takve institucije, te da obuhvatan rad na tom polju prava tek

¹ Profesor na Pravnom fakultetu za privredu i pravosuđe Univerziteta Privredna akademija u Novom Sadu

² Docent na Pravnom fakultetu za privredu i pravosuđe Univerziteta Privredna akademija u Novom Sadu

³ Asistent na Pravnom fakultetu za privredu i pravosuđe Univerziteta Privredna akademija u Novom Sadu

predstoji pre svega na izgradnji mehanizama kojima bi se otklonili nedostaci koji su primećeni u sličnim suđenjima kojima istorija obiluje.

Ključne reči: međunarodno krivično pravo, međunarodni krivični sud, ad hoc tribunal

Uvod

Istorija međunarodnog krivičnog prava predstavlja deo opšte istorije čovečanstva koja je ispunjena brojnim ratovima. Kako ratovi neminovno proizvode ratne zločine i druga međunarodna krivična dela, prilikom izučavanja razvoja međunarodnog krivičnog pravosuđa neophodno je obratiti pažnju na istorijsku pozadinu i povezanost konkretnih slučajeva međunarodnih krivičnih suđenja sa ratno-istorijskim zbivanjima.

Ideja o osnivanju međunarodnog krivičnog suda kao sredstva rešavanja međunarodnih sporova potiče iz XIX veka. Najveću prepreku ostvarivanju te zamisli predstavljalo je shvatanje o suverenosti kao osnovnom obeležju država, koje je onemogućavalo njihovo potčinjavanje bilo kojoj vlasti izvan njih samih.

Istorijsko iskustvo pokazuje da međunarodno krivično pravo nije imalo univerzalni karakter, te da je ratna sreća i pravda pobednika bila dominantan činilac i na ishod sudskih postupaka. Preokret nastaje donošenjem Rimskog statuta o osnivanju Međunarodnog krivičnog suda. Države koje su pristupile Rimskom statutu zadržavaju osnovne elemente svog suvereniteta, ali se na ugovornoj osnovi obavezuju da će poštovati osnovna načela međunarodnog krivičnog prava.

Istorijska iskustva

Iako se delovanju multinacionalnih tribunala, odbrane koja se zasniva na negiranju lične odgovornosti, te suđenja za „ratne zločine“ javljaju u specifičnim oblicima i pre XIX veka, oni nisu bili odraz koncepcije o međunarodnom krivičnom pravosuđu koje bi delovao na načelima univerzalne pravde.

Užasnut svirepostima nemačko-francuskog rata iz 1870–71. predsednik Međunarodnog Crvenog krsta, Gustaf Moynier predložio je osnivanje međunarodnog krivičnog suda. Slične ideje se javljaju i tokom Prvog svetskog rata, ali bez mogućnosti za realizacijom sva suđenja za ratne zločine tokom Prvog svetskog rata su imala nacionalni karakter.

U mirovnom ugovoru potpisanom u Versaju bivši nemački car Vilhelm II teretio se za teške povrede međunarodnog morala i komandnu odgovornost za zločine počinjene od strane njegovih oružanih snaga. Stoga su se potpisnici Versajskog mirovnog ugovora složili da odgovornost nemačkog monarha utvr-

di, za tu priliku osnovan, međunarodni krivični sud, do čega nije došlo usled odbijanja holandske vlade da izvrši izručenje.

„Lajpciški procesi“ vođeni tokom 1919. godine protiv bivših pripadnika nemačke vojske i mornarice pokazali su da se od nacionalnih sudova ne može očekivati dovoljna nepristrasnost u pogledu suđenja za ratne zločine. Mnogi postupci su usled nedostatka dokaza okončani oslobađajućim presudama, a pripadnicima nemačke vojske koji su oglašeni krivim dosuđene su relativno blage kazne. S druge strane, nekoliko suđenja vođenih u Francuskoj i Belgiji u odsustvu pripadnika poražene nemačke vojske okončana su osuđujućim presudama, čak i na smrtnu kaznu vešanjem koje nikad nisu izvršene. Dijametralno suprotne odluke različitih nacionalnih sudova u praktično sadržinski istovetnim krivičnim predmetima ukazuje na osnovne prepreke stvaranja univerzalnog međunarodnog krivičnog prava: nespremnost nacionalnih sudova da realno i nepristrasno vodi postupke protiv svojih sunarodnika, čak i kad su u pitanju najteža međunarodna krivična dela, dok su, nasuprot tome, veoma spremni da strogo osude pripadnike druge zaraćene strane, s tim što se, po logici stvari, radi o pripadnicima u ratu poražene strane. Tim pre što nemačko i francusko, odnosno belgijsko pravo sadrži izrazito slična karakteristična pravila evropsko-kontinentalne krivične procedure.

Pravda i politika

Mirovnim ugovorom iz Versaja bila je, dakle, predviđena mogućnost vođenja sudskih postupaka pred vojnim sudovima sila pobednica pripadnicima poraženih snaga u Prvom svetskom ratu.

Međutim pregovori sa Turskom u Sevresu nisu uspešno završeni. Odredbe o odgovornosti turskih zvaničnika za zločine nad Jermenima bile su verovatno jedan od razloga što je nepotpisani sporazum iz Sevresa zamenjen mirovnim ugovorom iz Lozane (1923. godine) koji je, između ostalog, sadržao klauzule o amnestiji za zločine počinjene u ratu, čime je praktično potvrđena opšta amnestija koja je prethodno stupila na snagu u Turskoj i formalno sprečeno krivično gonjenje učinioca teških zločina, pa i genocida u odnosu na Jermene. Usledile su osvetničke akcije Jermena.

Potiskivanje interesa pravde i pravičnosti u drugi plan zarad ostvarivanja političkih ciljeva, primećujemo, ima dalekosežne posledice. Pored rasta nepoverenja u nepristrasnost međunarodne pravde, problemi koji se ne reše adekvatno na pravnom planu često dobijaju ishodište u primeni nasilja, ekstremizmu, pa i terorističkim akcijama zbog nedobijanja odgovarajuće pravne satisfakcije.

Iako je terorizam u ranijim istorijskim epohama predstavljao ozbiljan problem, niko nije slutio kakve će globalne razmere dobiti problematika terorizma uopšte, kao i posebno međunarodnog terorizma. Zabrinutost zbog atentata i politički motivisanog terorizma u prvoj polovini XX veka dovodi do izrade Konvencije o borbi protiv terorizma i Konvencije o ustanovljavanju međunarodnog krivičnog

suda usvojenih na konferenciji u Ženevi 1937. godine. Politička klima tadašnje svetske zajednice nije bila povoljna za realno oživotvorenje ideje o međunarodnom krivičnom sudu. U Evropi dolazi do jačanja fašističkih režima i politike revanšizma kao posledice korenito promenjenih odnosa snaga nakon Prvog svetskog rata, ekonomske i vojne slabosti, te nestanka do tada velikih i moćnih država pobednica u Prvom svetskom ratu, njihove političke transformacije i nastanka novih država.

Suđenja u Nirnbergu i Tokiju

Politički dogovori usmereni na formiranje delotvornog međunarodnog krivičnog suda realizovani su još tokom Drugog svetskog rata. Oktobra 1941. godine predsednik SAD Ruzvelt i britanski premijer Čerčil dogovaraju se o predstojećem procesu protiv nacističkog vođstva, a 1942. godine, u tom smislu, dobijaju podršku i Sovjetskog Saveza. Nakon čega je usledilo formalno davanje zajedničke izjave devet evropskih vlada u egzilu o kažnjavanju odgovornih kao jednom od najvažnijih ratnih ciljeva, da bi tokom Moskovske konferencije u oktobru 1943. godine bio iznet zajednički stav Ruzvelta, Čerčila i Staljina koji se smatra izvorom „Nirnbergških procesa“.

Procesi u Nirnbergu vođeni su po, u osnovi nešto modifikovanim, pravilima anglosaksonske krivične procedure. Činjenica je da se branioci okrivljenih, koji su svi dolazili iz zemalja u kojima je postupak vođen po bitno drugačijim pravilima, nije lako snalazila sa pravilima anglosaksonskog prava. Osnovna odlika ove vrste postupka je pasivna uloga suda u samom prikupljanju i oceni dokaza, što je bio osnovni procesni zadatak stranaka – optužbe i odbrane, a od stepena uspešnosti u njegovom ostvarivanju je načelno zavisila odluka suda. S obzirom na karakter postupka, prirodu i obim dokaznog materijala, te potpune kontrole pobedničkih sila nad pokorenim Nemačkom i faktičkih mogućnosti pribavljanja potrebnog dokaznog materijala nije teško zaključiti da je u ovom pogledu izrazita prednost bila na strani optužbe. Pored toga, nemačka pedantnost i birokratska urednost omogućavali su ponekad i neočekivano lako pribavljanje dokaza o zločinima. S druge strane, okrivljeni nisu imali uvid u kompletni dokazni materijal, niti je to u uslovima relativno brzog vođenja obimnih postupaka bilo moguće, što je takođe predstavljalo određeno sužavanje prava na odbranu.

Iako je kao važno načelo postupka postavljen princip fair trail, neuobičajena je automatska pravnosnažnost prvostepenih presuda, budući da nije postojalo pravo žalbe protiv presude. Smatralo se da težina evidentno počinjenih zločina kojima su povređeni međunarodno-pravni principi, ljudska etika i humanost uopšte, činjenica da je Nemačka započela rat koji je po svojim razmerama i gubicima bio nezapamćen do tad, te postojanje materijalnih dokaza na više od milion stranica u dovoljnoj meri potkrepljuju legitimitet i legalitet postupaka i donetih odluka.

Značaj Nirnberških suđenja i na njima donesenih presuda bio je daleko veći na planu materijalnog, nego krivičnog procesnog prava. Kroz težnju da se suđenja ipak ne pretvore u suđenja celom nemačkom narodu promovisan je poseban oblik krivične odgovornosti pravnih lica i načelo individualne krivične odgovornosti.

Krivično pravo primenjeno u Nirnbergu je na prvoj sednici Generalne skupštine OUN Rezolucijom br. 95 od 11. decembra 1946. godine proglašeno delom Opšteg međunarodnog krivičnog prava. Principi usvojeni na suđenjima u Nirnbergu i Tokiju tako postaju temelj međunarodnog krivičnog prava.

Međunarodni vojni tribunal za Daleki istok je osnovan 19. januara 1946. godine, odlukom američkog generala Dagleasa MekArtura čije su jedinice pretrpele velike ljudske i materijalne gubitke od Japanaca. MekArtur napušta Filipine uz čuvenu poruku: „Ja ću se vratiti.“⁴

Pravila koja je primenjivao Međunarodni vojni tribunal u Tokiju veoma su slična onima koja su se primenjivala u Nirnbergu. Tribunal se najviše bavio ratnim zločinima protiv ratnih zarobljenika. Svi okrivljeni su oglašeni krivim, a izrečeno je sedam smrtnih kazni.

Japanska vojska je gajila posebnu vrstu krutog moralnog kodeksa – za njih je bio častan jedino vojnik koji je poginuo u borbi, dok je vojnik koji se predao smatran nečasnim te prema njima nisu imali milosti i duboko su ih prezirali. Na visok stepen smrtnosti američkih ratnih zarobljenika umnogome je uticalo i njihovo stanje iscrpljenosti usled dugotrajnog gladovanja i boravka u teškim uslovima džungle u kom su se već u vreme zarobljavanja nalazili.

Ad hoc tribunali

Iako su postojale inicijative za obrazovanjem suda koji bi ispitao i utvrdio zločine učinjene od strane SAD i njihovih saveznika u borbi sa jedinicama Vijetkonga i nad civilnim stanovništvom DR Vijetnama i Južnog Vijetnama telo formirano novembra 1966. godine nije imalo karakteristike međunarodnog suda za ratne zločine u Vijetnamu budući da se njegova ingerencija svodila na upućivanje opomena, predloga i saveta nadležnim organima i organizacijama unutar međunarodne zajednice. Vodeću ulogu prilikom osnivanja tkz. Vijetnamskog tribunala imao je engleski filozof Bertran Rasel čiji je plemeniti cilj dobio podršku brojnih uglednih ličnosti, umetnika, naučnika i javnih radnika zbog čega je navedeno telo nazivano i „Raselov sud“.

Međunarodni krivični tribunali za bivšu Jugoslaviju i Ruandu nastali su odlukama Saveta bezbednosti UN. Pored statuta koji je usvojio Savet bezbednosti ovi tribunali imaju i svoja pravila postupka i dokazivanja koja su sami usvojili, kao i nekoliko akata koji regulišu neka posebna pitanja.

⁴ V. Škulić, Milan, Međunarodni krivični sud, Centar za publikacije Pravnog fakulteta u Beogradu, Beograd, 2005. god., str. 48

Savet bezbednosti se prilikom osnivanja tribunala za bivšu Jugoslaviju i Ruandu pozvao na glavu VII Povelje OUN, odnosno osnivanjem tribunala preuzeo je prinudnu meru radi uspostavljanja i očuvanja međunarodnog mira imajući u vidu i ovlašćenje Saveta bezbednosti da osniva pomoćna tela radi obavljanja svoje delatnosti.⁵ Postojanje pravnog osnova i ovlašćenja Saveta bezbednosti da obrazuje ad hoc tribunale predmet je brojnih rasprava. Nesporo je da Savet bezbednosti nema ovlašćenja u pogledu osnivanja stalnog međunarodnog krivičnog suda. Ima mišljenja da ni ovlašćenja za osnivanje ad hoc tribunala nisu postojala: „Savet bezbednosti može da donosi obavezne odluke samo u granicama svoje nadležnosti, a ni u jednoj odredbi Povelje OUN se ne pominje njegova nadležnost za stvaranje međunarodnih, a pogotovo ne krivičnih sudova. Samo jednim veoma ekstenzivnim tumačenjem određenih odredaba Povelje UN u korist proširivanja nadležnosti Saveta bezbednosti mogao bi se pronaći formalni osnov za odluke Saveta bezbednosti o osnivanju dva tribunala. Iako nisu retki autori koji zastupaju stav da je takvo ekstenzivno tumačenje u ovom slučaju bilo opravdano, treba upozoriti na opasnosti koje prete od takvog tumačenja. Ono znači da Savet bezbednosti može sve. Štaviše, polazeći od takvog tumačenja Savet bezbednosti bi pre mogao da raspusti parlament neke zemlje, da smeni njenog šefa države, da izmeni državne granice itd., ako smatra da ta zemlja predstavlja pretnju miru, nego da ustanovi krivični sud. Takvo ekstenzivno tumačenje nije u duhu Povelje UN, a proširivanje nadležnosti Saveta bezbednosti koje je posledica takvog tumačenja u skladu je sa političkim interesima zemalja stalnih članica Saveta bezbednosti. Ono ne odgovara ni prirodi ni svrsi krivičnog suda. Krivični sud se ne može smatrati pukom merom.“⁶

Pravila postupka koja se primenjuju pred ad hoc tribunalom za bivšu Jugoslaviju i Ruandu su veoma slična, kao i niz drugih krivičnopravnih rešenja sadržanih u izvorima prava koji se primenjuju pred ovim tribunalima. Statutom Tribunala za bivšu Jugoslaviju ustanovljena je njegova nadležnost međunarodno krivično delo ratnog zločina, zločina protiv čovečnosti i genocida počinjenih na teritoriji bivše Jugoslavije počev od 1991. godine. Smatra se da je nepotpunim regulisanjem opšteg dela krivičnog prava, donošenjem pravila postupka i dokazivanja od strane samog tribunala, te njihovim čestim promenama i sl. povređeno načelo pravne sigurnosti, kao i osnovni principi krivičnog prava: *nullum crimen sine lege*, *nulla poena sine lege*, *nullum crimen sine culpa* čime se značajno ograničava pravo na odbranu okrivljenog i otvara mogućnost raznih zloupotreba.

Formiranje tribunala za bivšu Jugoslaviju i Ruandu ubrzalo je proces osnivanja stalnog krivičnog suda. U suprotnom teško bi bilo odgovoriti zašto tribunali samo u slučaju bivše Jugoslavije i Ruande primenjuju pravdu, a ne i u

⁵ V. čl. 29 Povelje Ujedinjenih nacija

⁶ Stojanović, Zoran, *Međunarodno krivično pravo*, Pravna knjiga, Beograd, 2008. god., str. 163–164

drugim slučajevima teških povreda međunarodnog humanitarnog prava. Primena selektivne pravde negira princip vladavine prava, a kao što smo ranije istakli problemi koji se ne reše adekvatno na pravnom planu imaju dalekosežne posledice i neretko ishodište u različitim vidovima nasilja.

Stalni Međunarodni krivični sud

Iako ideja o osnivanju jedinstvenog, stalnog međunarodnog krivičnog suda nije nova uslovi za realizaciju te ideje stekli su se 1998. godine kada je na diplomatskoj konferenciji održanoj u Rimu pod pokroviteljstvom Ujedinjenih nacija usvojen Statut stalnog Međunarodnog krivičnog suda.

I prilikom osnivanja stalnog Međunarodnog krivičnog suda kao ključno pojavilo se pitanje međunarodnog krivičnog prava koje bi taj sud primenjivao. Tako su u Statut unete odredbe kojima su regulisani neki osnovni krivičnopravni instituti i detaljno su propisana krivična dela koja su u nadležnosti suda, dalje precizirana u Elementima krivičnih dela usvojenim od strane Skupštine zemalja koje su prihvatile Statut. Statut sadrži i odredbe procesnog karaktera kojima se reguliše postupak pred Sudom, detaljnije razrađena u Pravilima postupka i dokazivanja koje je, takođe, usvojila pomenuta Skupština.

Statut Međunarodnog krivičnog suda stupio je na snagu 1. jula 2002. godine, a svečano otvaranje je usledilo 11. marta 2003. godine polaganjem zakletve od strane sudija. Sud je do sada otvorio istrage u 4 slučaja: Severna Uganda, Demokratska Republika Kongo, Centralno Afrička Republika i Darfur, izdao javni nalog za hapšenje 10 lica od kojih je 5 još na slobodi, 2 su umrla dok 3 u pritvoru čeka postupak.⁷

Sedište Međunarodnog krivičnog suda kao stalnog sudskog organa nalazi se u Hagu. Sud je nadležan za vođenje krivičnih postupaka u vezi sa izvršenjem međunarodnih krivičnih dela genocida, krivičnih dela protiv čovečnosti, ratnih zločina i krivičnih dela agresije u slučaju kada je neko od tih krivičnih dela učinjeno na teritoriji neke od zemalja koje su prihvatile Statut ili je delo učinjeno od strane njihovog državljanina. Zemlja koja nije pristupila Statutu može posebnom izjavom prihvatiti nadležnost Suda za konkretan slučaj. Sud može biti nadležan i kada krivično delo tužiocu prijavi Savet bezbednosti postupajući na osnovu odredbi glave VII Povelje UN.

Budući da su nacionalni sudovi, takođe, nadležni da sude za ista krivična dela kao i Međunarodni krivični sud i ad hoc tribunali Saveta bezbednosti dolazi do paralelne nadležnosti pomenutih organa. Problem sukoba nadležnosti, međutim, različito je rešen u zavisnosti da li je u pitanju konkurencija nadležnosti domaćih sudova i Međunarodnog krivičnog suda ili ad hoc tribunala. Naime, ad hoc tribunalima je dat primat u odnosu na nacionalne sudove. Statutom Tribunala

⁷ Ignjatović, Aleksandar, Kokolj, Mitar i Đurić, Aleksandar, Međunarodno krivično pravo, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, Novi Sad, 2009. god, str. 169

za bivšu Jugoslaviju predviđeno je da se ne može ponovo suditi za isto delo pred nacionalnim sudom ukoliko je nekom suđeno od strane Tribunala u skladu sa načelom ne bis in idem. S druge strane, pojedincu kome je već suđeno od strane domaćeg suda Tribunal može ponovo suditi za isto krivično delo ukoliko je delo za koje mu je suđeno kvalifikovano kao obično, a ne međunarodno krivično delo, ili pak ako postupanje nacionalnog suda nije bilo nezavisno i nepristrasno, ako je bilo usmereno na zaštitu optuženog od međunarodne krivične odgovornosti ili slučaj nije bio propisno vođen. Tužilac, takođe, može preko prvostepenog veća tražiti ustupanje predmeta od nacionalnog suda i onda kada se radi o pitanjima koja uključuju važne činjenice ili pravna pitanja od značaja za istrage i vođenje krivičnih postupaka pred Tribunalom.

Za razliku od ad hoc tribunala, stalni Međunarodni krivični sud nema primat u odnosu na nacionalne sudove. Međunarodni krivični sud ne može protivno volji država preuzimati slučajeve, niti suditi nekome kome je već suđeno od strane domaćeg suda. Postupci pred Međunarodnim krivičnim sudom se zapravo vode samo u onim slučajevima kada države nisu voljne ili nisu sposobne da sude.

Različiti položaj ad hoc tribunala i stalnog Međunarodnog krivičnog suda odraz je njihovog načina osnivanja. Budući da je Međunarodni krivični sud nastao međunarodnim ugovorom države koje su ga potpisale i ratifikovale vodile su računa o sopstvenoj suverenosti. S druge strane rezolucije Saveta bezbednosti kojima su usvojeni statuti tribunala nisu predstavljale zadiranje u suverenost svih država, niti su imale praktične i opipljive implikacije po njihove interese te nisu ni naišle na ozbiljnije protivljenje u postupku donošenja.

Zaključak

Krivična dela čije posledice prevazilaze nacionalne okvire prestaju biti unutrašnja stvar jedne zemlje. Hvatanje počinioca je nekad gotovo nemoguće bez saradnje više država. Istorijska iskustva su pokazala da je veoma teško ostvariti objektivnost i nepristrasnost suđenja sunarodnicima izvršiocima međunarodnih krivičnih dela i dijametralno suprotih presuda pripadnicima bivših neprijateljskih snaga. S druge strane, nametanjem pojedinim državama jednostranih rešenja elementi prinude postaju dominantni čime se u potpunosti ne ostvaruje svrha prava. Politički interesi nisu uvek u funkciji pravde u čemu se krije višestruka opasnost po dalji razvoj međunarodnog prava, time ne samo da raste nepoverenje građana u međunarodno pravosuđe već frustracije pojedinih naroda rezultiraju u različitim vidovima nasilja, i do danas neslućenim posledicama terorističkih akata.

Države treba da se odreknu dela suvereniteta u korist međunarodnih institucija na ugovornoj osnovi uz visok stepen garancije nepristrasnosti i profesionalnosti u radu tela kojima se prenose određene nadležnosti, te poštovanja izgrađenih principa krivičnog i međunarodnog prava. Preduslov pravičnog funkcionisanja međunarodnih krivičnih sudova predstavlja prethodno precizno utvrđivanje

pravila procedure, kao i materijalnog prava što se pokazalo kao nedostatak u radu ad hoc tribunala. Činjenica da stalni Međunarodni krivični sud predstavlja mlad organ ukazuje koliko je teškoća bilo u izgradnji jedne takve institucije, te da obuhvatan rad na tom polju prava tek predstoji pre svega na izgradnji mehanizama kojima bi se otklonili nedostaci koji su primećeni u sličnim suđenjima kojima istorija obiluje.

Prof. Petar Stanojević, Ph.D.,⁸ Assist. Prof. Zoran Pavlović, Ph.D.⁹ and Snežana Prelević¹⁰

International criminal court – young but important part of international justice

A b s t r a c t

The idea of the establishment of international criminal court as a means of solving international disputes originating from the nineteenth century. „Leipzig processes“ conducted during 1919. year against former members of the German Army and Navy have shown that the national courts cannot expect sufficient impartiality in regard to war crimes. In Nuremberg, was through the tendency to individual procedures and to not be turn in the trial all the German people, promoted the principle of individual criminal responsibility. International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia and Rwanda were promoted through decisions of the Security Council from 1993. and 1994. year. The existence of a legal basis and powers of the Security Council to form an ad hoc tribunals is the subject of numerous debates. At the diplomatic conference held in Rome, under the auspices of the United Nations, was adopted the Statute of the permanent International Criminal Court. Opening ceremony was followed on the 11. of March 2003. in taking an oath by the judges. The fact that a permanent International Criminal Court is a young body indicates how difficulties were in the building of such institutions, and that the overall work in the field of law is only in a processes, mostly on the development of mechanisms which would take away defects that are observed in similar trials that history abounds.

Key words: international criminal law, international criminal court, the ad hoc tribunal

⁸ Professor on the Law Faculty, Business Academy, Novi Sad

⁹ Professor Assistant on the Law Faculty, Business Academy, Novi Sad

¹⁰ Assistant on the Law Faculty, Business Academy, Novi Sad

Literatura

1. Ignjatović, Aleksandar, Kokolj, Mitar i Đurić, Aleksandar, *Međunarodno krivično pravo*, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe, Novi Sad, 2009. god.;
2. Stojanović, Zoran, *Međunarodno krivično pravo*, Pravna knjiga, Beograd, 2008. god.;
3. Škulić, Milan, *Međunarodni krivični sud*, Centar za publikacije Pravnog fakulteta u Beogradu, Beograd, 2005. god.;
4. *Povelja Ujedinjenih nacija*, <http://www.dadalos.org>, 25.05.2009. god.;
5. *Rimski statut međunarodnog krivičnog suda*, „Službeni list SRJ – Međunarodni ugovori“, br. 5/2001, <http://www.lawinitiative.com>, 25.05.2009.god.;
6. *Statut Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju*, <http://www.bgcentar.org.yu>, 29.05.2009. god.;
7. *Međunarodni krivični sud*, <http://sh.wikipedia.org>, 29.05.2009.god.